

Το τυπογραφείο των Pinelli στη Βενετία του 17^{ου} αιώνα: οι ελληνικές εκδόσεις και η κυκλοφορία τους.

Το θέμα της Διδακτορικής Διατριβής μου, είναι η εκδοτική δραστηριότητα του οίκου των Pinelli στη Βενετία του 17^{ου} αιώνα, με έμφαση τις ελληνικές εκδόσεις. Από τον 16^ο αιώνα το βιβλίο εξελίσσεται και σταδιακά η παραγωγή ελληνικών βιβλίων στη Βενετία αρχίζει να απευθύνεται στον ελληνόφωνο κόσμο της Ανατολικής Μεσογείου. Εκτός από δημοσίευση κλασικών κειμένων που προορίζονται για δυτικούς και λόγιους αναγνώστες, αναπτύσσεται σημαντική τυπογραφική δραστηριότητα προορισμένη να καλύψει ανάγκες των Ελλήνων. Το γεγονός αυτό αποτυπώνεται στην έκδοση λειτουργικών βιβλίων, μεταφράσεων κλασικών κειμένων στην ελληνική δημοτική γλώσσα καθώς και από την έκδοση ελληνικών λαϊκών αναγνωσμάτων που είναι συχνά ή μεταφράσεις ή παραφράσεις δυτικών πρωτοτύπων.

Το 17^ο αιώνα, η Βενετία συνεχίζει να παράγει το μεγαλύτερο αριθμό ελληνικών εκδόσεων με σημαντικότερο κέντρο παραγωγής το ελληνικό τυπογραφείο του Νικολάου Γλυκύ. Το ελληνικό βιβλίο λειτουργεί παράλληλα σαν φορέας θρησκευτικών αντιπαραθέσεων και προπαγάνδας, ενώ κάποια από τα λειτουργικά θρησκευτικά βιβλία χρησιμοποιούνται σαν σχολικά εγχειρίδια. Έχει όμως προηγηθεί η ίδρυση δύο σημαντικών Ιταλικών τυπογραφείων που εκδίδουν ελληνικά βιβλία: των Giuliani και των Pinelli.

Το τυπογραφείο των Giuliani εξέδωσε σημαντικό αριθμό ελληνικών βιβλίων μεταξύ των οποίων τις πρώτες εκδόσεις των έργων *Ερωφίλη* και *Βασιλεύς, ο Ρωδολίνος*.

Το τυπογραφείο των Pinelli, στο οποίο θα εστιάσω, ιδρύθηκε στις αρχές του 17^{ου} αιώνα και ήταν ενεργό για δύο αιώνες, έως το τέλος της Ενετικής Δημοκρατίας. Η έρευνα μου θα οριοθετηθεί στο χρονικό διάστημα από το 1600 έως το 1676, κατά το οποίο οι Pinelli εξέδωσαν πάνω από εκατό ελληνικούς τίτλους και θα αφορά τις εκδόσεις, τα αντίτυπα αλλά και τη διαδικασία παραγωγής σε ένα τυπογραφείο του 17^{ου} αιώνα, τα τυπογραφικά στοιχεία, την εικονογράφηση το χαρτί και τις σταχώσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ υπάρχει βιβλιογραφία σχετικά με τυπογραφεία του 16^{ου} αιώνα, υπάρχουν ελάχιστες μελέτες για την ελληνική εκδοτική δραστηριότητα της

Βενετίας του 17^{ου} αιώνα και καμία για τους Pinelli. Η συγκεκριμένη μελέτη φιλοδοξεί να καλύψει αυτό το ερευνητικό κενό.

Μέσα από την καταγραφή των ελληνικών εκδόσεων (Annali) θα ερευνηθούν παράλληλα η διαμόρφωση της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας, η ελληνική διασπορά της Βενετίας και οι ιστορικοί θρησκευτικοί και πολιτικοί παράγοντες που επηρέασαν την ελληνική εκδοτική δραστηριότητα.

Μεθοδολογικά η εργασία συνιστάται σε δύο μέρη:

- α. στη βιβλιογραφική και αρχειακή έρευνα που αφορά το ιστορικό πολιτισμικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο της εποχής καθώς και
- β. στην έρευνα, καταγραφή και βιβλιογραφική περιγραφή των αντιτύπων ελληνικών εκδόσεων των Pinelli, της ανάγνωσης, της χρήσης και της κυκλοφορίας τους με στόχο την κατανόηση, δηλαδή την ένταξη τους στο κοινωνικό, ιστορικό, οικονομικό και πολιτισμικό γίγνεσθαι της εποχής. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις διαδρομές των αντιτύπων σαν μέσο ανίχνευσης αντίστοιχων διαδρομών ανθρώπων χρήματος και ιδεών.

Συνοπτικός πίνακας θεματικών ενοτήτων.

1. Ιστορικά στοιχεία για τον ελληνισμό της Βενετίας. Θρησκευτικές και πολιτικές και οικονομικές διαστάσεις της ελληνικής εκδοτικής δραστηριότητας.
2. Το βιβλίο του 17^{ου} αιώνα. Το ελληνικό βιβλίο. Μορφολογικά χαρακτηριστικά Κοινωνική και οικονομική διάσταση: το βιβλίο σαν κοινωνικό αγαθό.
3. Η νέα ελληνική λογοτεχνική παραγωγή τον 17^ο αιώνα. Πρωτότυπη παραγωγή, μεταφράσεις και παραφράσεις. Δυτικά πρότυπα.
4. Η παραγωγή ελληνικών θρησκευτικών εκδόσεων.
5. Annali: καταγραφή εκδόσεων των Pinelli
 - 5.1. Κατάλογος με βιβλιογραφική περιγραφή για όλες τις εκδόσεις σε όλες τις γλώσσες στις οποίες εξέδωσαν οι Pinelli: ιταλικά, λατινικά, ελληνικά, νεοελληνικά και εβραϊκά.
 - 5.2. Αναλυτική περιγραφή ελληνικών εκδόσεων και αντιτύπων με έμφαση στα κτητορικά χαρακτηριστικά τα οποία επιτρέπουν ανίχνευση διαδρομών τους.